

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DELDOM
2014-02-07
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 453-08

SÖKANDE

Outokumpu Stainless AB, 556001-8748

Ombud: Advokaten [REDACTED]
Fröberg & Lundholm Advokatbyrå AB
Sveavägen 17, 11 tr
111 57 Stockholm

SAKEN

Uppförande och drift av nytt kallbandverk m.m. vid Södra verken i Avesta kommun; nu fråga om förlängd provotid för fastställande av villkor avseende utsläpp till vatten

AnläggningsID i miljöboken: 772
Koordinater (SWEREF99): N 6667150, E 566004

DOMSLUT

Med ändring av vad som angavs i deldom den 5 juni 2009 i förevarande mål förlänger mark- och miljödomstolen provotiden för fastställande av villkor avseende utsläpp till vatten (utredning U1). Outokumpu Stainless AB ska senast den 30 juni 2015 till mark- och miljödomstolen redovisa resultatet av provotidsutredningen samt förslag till slutliga villkor.

Under provotiden ska följande provisoriska villkor gälla (ersätter tidigare provisoriskt villkor P2).

Utsläpp till vatten från neutraliseringsanläggningen får som riktvärden* och månadsmedelvärden inte överstiga följande halter.

Dok.Id 346980

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00 -

Järn	1,0 mg/l
Krom (tot)	0,5 mg/l
Nickel	0,5 mg/l
Krom 6+	0,1 mg/l

Utsläppet av nitratkväve till vatten får som riktvärde* uppgå till högst 180 ton/år.

*Med riktvärde avses ett värde som, om det överskrids, medför att tillståndshavaren är skyldig att vidta åtgärder så att det kan hållas.

BAKGRUND

Miljödomstolen vid Stockholms respektive Nacka tingsrätt har genom deldom 2004-04-27 i mål nr M 189-03 (grundtillståndet) respektive deldom 2009-06-05 i mål nr M 453-08 (ändringstillståndet) lämnat Outokumpu Stainless AB (bolaget) tillstånd till en årlig produktion fakturerade produkter i Södra verken i Avesta kommun om högst följande:

750 000 ton glödgade, betade och kallvalsade plåtprodukter;
750 000 ton gjutna ämnen i stålverket och stränggjutverket;
1 200 000 ton varmvalsade band i varmbandverket; samt
40 000 ton slipade band i bandslipanläggningen i kallbandverket.

I deldomen 2009-06-05 sköt miljödomstolen i avvaktan på ytterligare utredning upp avgörandet av vilka villkor som ska gälla för, såvitt nu är i fråga, utsläpp till vatten. Bolaget ålades därvid att utföra följande utredningar:

- U1. Bolaget ska installera en syraåtervinningsanläggning och efter utvärdering av anläggningens drift lämna förslag till slutliga villkor för utsläppet av nitratkväve och metaller (nickel, totalkrom och sexvärd krom) som halter

per månad och mängd per år. Bolaget ska vidare genom ytterligare försök utreda möjligheter och kostnader för upparbetning eller annat omhändertagande av slam från betnings- och neutraliseringsanläggningen. Utredningen jämte förslag till slutliga villkor ska redovisas till miljödomstolen senast två år efter det att den nya syraåtervinningsanläggningen har tagits i drift.

I samband därmed föreskrevs som provisoriskt villkor följande:

P2 Utsläpp till vatten från neutraliseringsanläggningen får som riktvärden* och månadsmedelvärden inte överstiga följande halter.

Järn	1,0 mg/l
Krom (tot)	0,5 mg/l
Nickel	0,5 mg/l
Krom 6+	0,1 mg/l

När den nya syraåtervinningsanläggningen varit i drift under sex månader får utsläppet av nitratkväve till vatten som riktvärde* uppgå till högst 115 ton/år.

*Med riktvärde avses ett värde som, om det överskrids, medför att tillståndshavaren är skyldig att vidta åtgärder så att det kan hållas.

YRKANDEN M.M.

Bolaget har nu begärt att utredningstiden beträffande utredningen U1 förlängs till utgången av september 2015. Bolaget har vidare, såsom bolaget slutligen bestämt sin talan i den delen, yrkat att sista stycket i den provisoriska föreskriften P2, dvs. begränsningsvärdet avseende utsläpp av nitratkväve till vatten, ändras till ett utsläpp om högst 180 ton/år.

Bolaget har anfört bl.a. följande.

Den syraåtervinningsanläggning som avses i prövotidsförordnandet har installerats. Tillsynsmyndigheten har genom beslut 2012-08-29 föreskrivit att utredning U1 ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast vid utgången av september 2013. Idrifttagandet har emellertid inte varit problemfritt. Det har därför uppstått ett behov av att förlänga prövotiden till utgången av september 2015. Skälen härför utvecklas nedan.

Bolagets verksamhet vid Södra verken i Avesta omfattar huvudsakligen ett skrotbaserat stålverk, ett varmbandverk och ett kallbandverk. Genom ändrings-tillståndet fick bolaget rätt att öka anläggningens glödgnings- och betningskapacitet till totalt 750 000 ton fakturerade produkter per år. Detta kan enligt tillståndet ske genom uppförande och drift av en helt ny glödgnings- och betningslinje i den södra delen av industriområdet, installation av ytterligare en AOD-konverter i stålverket samt uppförande av en ny slipanläggning för ämnen.

Bolagets koncernledning fattade under hösten 2007 beslut om ovan angivna investeringar. Den då rådande högkonjunkturen skapade ett behov av att snabbt kunna genomföra investeringarna och miljödomstolen meddelade därför ett s.k. byggnadstillstånd i juni 2008. Arbetet med att uppföra det nya kallbandverket påbörjades i det närmaste omedelbart efter det att tillståndsdomen meddelats, men avbröts i samband med den finanskris som utbröt under andra halvåret 2008. Det har ännu inte fattats något beslut om att återuppta arbetet med att genomföra investeringarna. Ett undantag är härvid den ovan nämnda syraåtervinningsanläggningen. Uppförandet av anläggningen påbörjades under hösten 2009 och den övertogs från leverantören i slutet av maj 2011.

Vid huvudförhandlingen i förevarande mål under våren 2009 angav bolaget att i huvudsak två tekniker för syraåtervinning var aktuella för verksamheten i Avesta; Pyromarsprocessen och STAR-processen. Den mest beprövade av dessa var (och är) Pyromarsprocessen, varför bolaget utgick ifrån denna vid beskrivningen av

verksamheten. Efter noggrant övervägande valde dock bolaget att installera en anläggning med STAR-process. Skälet härtill är att denna process bedömdes vara mest effektiv för återvinning av blandsyra (salpetersyra och fluorvätesyra).

Efter idrifttagande av syraåtervinningsanläggningen har utsläppen av nitratkväve från verksamheten i Avesta nästan halverats. Utsläppen uppgick under 2011 till ca 177 ton och är således högre än vad den provisoriska föreskriften P2 medger (115 ton/år).

Begränsningsvärdet avseende nitratkväve tillkom i ett mycket sent skede av 2009 års provning. Efter huvudförhandlingen anförde bolaget i en inläga följande i den frågan.

Bolaget har föreslagit att frågan om slutliga villkor för utsläpp till vatten från neutraliseringsanläggningen ska utredas under en provotid. Skälet härtill är främst att bolaget har för avsikt att installera en syraregenereringsanläggning för att minska syraförbrukningen och utsläppen av nitratkväve till Dalälven. Den nya anläggningen är omfattande och komplex och det fordras tid och resurser för att trimma in den och bygga upp driftpersonalens kompetens. Bolaget bedömer att anläggningen tidigast två år efter idrifttagande kommer att ha en tillräckligt stabil och långvarig drift för att kunna utvärderas på det sätt som krävs för att slutliga villkor ska kunna föreskrivas. Som provotidsföreskrift har bolaget föreslagit riktvärden för avloppsvattnets halter av järn, totalkrom, nickel och sexvärt krom. Vid huvudförhandlingen uppkom fråga om huruvida provotidsföreskrifterna också borde reglera utsläppen av nitratkväve. Bolaget har ingen invändning mot en sådan reglering för tiden *efter* det att syraregenereringen har tagits i drift och trimmats in. För tiden *dessförinnan* finns ingen möjlighet att begränsa nitratutsläppen från neutraliseringsanläggningen. Sammantaget innebär detta enligt bolagets bedömning att en

sådan begränsning kan börja gälla tidigast sex månader efter det att syraregenereringsanläggningen har tagits i drift. Innan anläggningen har intrimmats är det nämligen svårt att garantera en viss utsläppsnivå.

Bolaget bedömde i inlagan att utsläppsnivån efter intrimning skulle kunna begränsas till 115 ton per år. Denna nivå förutsatte (i) full tillgänglighet i syraåtervinningsanläggningen och (ii) indirekt uppvärmning av betsyror via värmewäxlare. Inget av detta har ännu kunnat åstadkommas.

Tillgängligheten i syraåtervinningsanläggningen har hittills uppgått till ca 66 procent. Ett stort antal driftstörningar har krävt utredningar och korrigerande åtgärder. Bolaget arbetar för närvarande i nära samarbete med leverantören för att åstadkomma en högre mer stabil tillgänglighet hos anläggningen och har beslutat att genomföra ett projekt i detta syfte. Projektet påbörjades i oktober 2012.

Vidare finns i kallbandverkets betningslinje tre betkar för blandsyra där syran värms med direkt tillförsel av ånga i betbaden. Denna tillförsel innebär att volymen ökar i motsvarande grad och ett överskott av syra uppstår. Överskottet behandlas tillsammans med andra sura flöden från kallbandverket (spolvatten m.m.) i neutralisationsverket. Där sker ingen kvävereduktion. Ombyggnationer och ändrad drift, främst till följd av installationen av den nya syraåtervinningsanläggningen, gör att det numera är något oklart vilka nitratinnehållande flöden som leds till neutralisationsverket.

Tillförseln av ånga i betkaren ska upphöra. Det har emellertid visat sig vara svårt att hitta en lämplig metod för indirekt uppvärmning av syran. Nu finns dock värmewäxlare i ett grafit-material som bedöms klara de förhållanden som råder i betningslinjen. Tre värmewäxlare kommer att installeras under senhösten 2012. Därefter avser bolaget att kartlägga olika delströmmar av surt vatten till neutralisationsverket för att klargöra i vilken mån nitrattutsläppen i övrigt kan reduceras genom att

upphöra med uppvärmning av syra via direktånga. En s.k. kvävebalans bedöms kunna föreligga under första kvartalet 2013.

En stabil drift och hög tillgänglighet i syraåtervinningsanläggningen bedöms kunna föreligga inom ett år. När kvävebalansen för övriga flöden föreligger i början av 2013 kommer det att vara möjligt att utreda, och vid behov vidta, åtgärder för att reducera nitratkvävebelastningen på neutralisationsverket. Bolaget bedömer att samtliga åtgärder kan vidtas och utvärderas vid utgången av september 2015. Utredningstiden bör därför förlängas i enlighet med bolagets yrkande.

Av det ovan angivna framgår även att det mycket är tveksamt om bolaget kommer att kunna innehålla den provisoriska föreskriften beträffande nitratkväve före utgången av september 2015. Bolaget anser därför att sista stycket i den provisoriska föreskriften P2 bör ändras i enlighet med bolagets yrkande i den delen. Målet är dock, och förblir, att ett slutligt villkor ska kunna föreskrivas på den tidigare nivån efter prøvotidens utgång.

INKOMNA YTTRANDEN

Naturvårdsverket har anfört bl.a. följande.

Naturvårdsverket kan godta att prøvotiden förlängs, mot bakgrund av att effektiva åtgärder vidtagits och att ett intensivt arbete pågår för att optimera den nya anläggningen. Dock förstår Naturvårdsverket redovisningen så att prøvotiden skulle kunna avslutas tidigare än bolaget yrkar, och anser att prøvotiden endast ska förlängas till den 30 september 2014. Utsläpp av nitratkväve bör under återstående prøvotid begränsas till 180 ton/år som riktvärde.

Naturvårdsverket har yttrat sig i tillståndsärendet där det nu aktuella prøvotidsförordnandet meddelades. Naturvårdsverket yrkade då att bolaget skulle åläggas att installera en anläggning för syraåtervinning för att minska utsläppen av nitratkväve

och metaller. Naturvårdsverket yrkade även ett utredningsvillkor med redovisning senast två år efter att anläggningen tagits i drift.

Naturvårdsverket konstaterar att i deldom 2002-01-25 meddelades prøvotidsförordnande för utsläpp till vatten från betningen. Ny prøvotid i frågan meddelades i deldom 2004-04-27, som togs i anspråk i augusti 2005, och igen i deldom 2009-06-05. Prövotidens längd skulle med bolagets senaste yrkande komma att överstiga 13 år, vilket Naturvårdsverket menar är anmärkningsvärt lång tid.

Med de verkningsfulla åtgärder som nu genomförts anser Naturvårdsverket att prøvotiden så snart som möjligt ska avslutas, dock med tillräcklig tid för de återstående åtgärder som bolaget beskrivit. Bolaget har inte förklarat varför så lång tid behövs mellan bedömd tidpunkt för stabil drift och slutlig redovisning. Naturvårdsverket bedömer att prøvotiden inte bör förlängas mer än till den 30 september 2014.

Recipienten, del av Dalälven, har av Vattenmyndigheten klassificerats som ett naturligt vatten med måttlig ekologisk potential och god kemisk ytvattenstatus exklusive kvicksilver.

Enligt miljökvalitetsnormen ska god ekologisk potential följas år 2021 och god kemisk ytvattenstatus exklusive kvicksilver följas år 2015. Bedömningen av ekologisk potential grundades på påverkan av flödesregleringar m.m. medan statusen med avseende på näringsämnen har bedömts som god. I denna bedömning ingår dock bara fosfor, och inte kväve.

Av en rapport från 2003 (ÅF-Miljöforskargruppen) som ingick i bolagets ansökan framgår att det sannolikt är kväve som tidvis är begränsande för produktion av plankton och påväxtalger i nedre Dalälven. Ett ökat tillskott av kväve kan då få konsekvenser för algproduktionen och algsammansättningen. Detta kan även påverka bottenarnas syreförhållanden negativt. Bedömningarna i rapporten utgår från ökningarna från det då genomsnittliga utsläppet av 106 ton nitratkväve per år.

Det är alltså enligt Naturvårdsverkets uppfattning meningsfullt att kvarstå vid en begränsning av nitratkväveutsläppet under den fortsatta provotiden. Naturvårdsverket anser att utsläppet av nitratkväve under den fortsatta provotiden bör regleras på samma sätt som hittills, med riktvärde för årsutsläpp. Dock bedömer Naturvårdsverket att riktvärdet kan höjas något under den begränsade tiden, utan att ökningen leder till någon bestående miljöpåverkan. Bedömningen görs mot bakgrund av att utsläppen nu är väsentligt lägre än under de senaste åren.

Utsläppet för 2011 har reducerats kraftigt jämfört med tidigare år trots att idrifttagandet av återvinningsanläggningen skedde först mot mitten av året. Naturvårdsverket anser att utsläppets utveckling sedan dess, t.ex. på månadsbasis, borde redovisats. Naturvårdsverket har tagit del av utsläppsdata för 2012. De visar dock inte en sådan nedåtgående trend som skulle möjliggöra att nu gällande riktvärde kan innehållas för återstoden av provotiden. Med de fortlöpande förbättringar som bolaget beskriver anser Naturvårdsverket att utsläppet kan begränsas till 180 ton/år. Detta motsvarar i stort utsläppet under 2011 och prognos för 2012.

Naturvårdsverket ser positivt på att bolaget under senhösten 2012 går ifrån uppvärmning av betbad med ånga och installerar värmeväxlare. I BREF-dokumentet Ferrous Metals Processing Industry (FMP 2001) om bästa tillgängliga teknik, BAT, påtalas att direktuppvärmning av betbad med ånga inte är BAT. Där anges även att vissa källor rapporterat om anläggningar där inget vatten släpps ut.

Metallutsläppet från neutralisationsverket anges i bolagets redovisning som årsutsläpp medan den provisoriska föreskriften anger månadsmedelvärde. I miljörapport för 2011 anges att riktvärdena innehållits utom för nickel där riktvärdet överskreds vid ett tillfälle. Halten av järn samt totalflöde per timma, vilka ingår i den provisoriska föreskriften, och halten av molybden (som har ett fastställt villkor, men som sannolikt påverkas av installationen) och av zink som omfattas av FMP 2001 anges inte i redovisningen. Naturvårdsverket förutsätter dock att bolaget avser redovisa detta i den slutliga provotidsredovisningen. Även tillämpningen av övriga relevanta BAT i BREF-dokumentet förutsätts behandlas i slutredovisningen.

Utredningen av utsläppen till vatten följer utredningsvillkoret vad gäller omfattningen.

Villkoret innehåller även krav på att genom ytterligare försök utreda möjligheter och kostnader för uppärbetning eller annat omhändertagande av slam från betnings- och neutralisationsverket. Redovisningen ger här en kort information om hittills genomförda och pågående försök. Denna fråga anges inte som skäl för den yrkade förlängningen av provotiden.

Länsstyrelsen i Dalarnas län (länsstyrelsen) har anfört bl.a. följande.

Länsstyrelsen har inte något att invända mot bolagets yrkanden om förlängd provotid och förhöjt provisoriskt riktvärde. Bolaget bör sätta in tillräckliga personella resurser för att maximera tillgängligheten på anläggningen under den fortsatta provotiden.

Bolaget har i sin redovisning beskrivit svårigheterna med att driva anläggningen under nuvarande förutsättningar. Arbete pågår kontinuerligt med att tillsammans med leverantören analysera uppkomna störningar och genomföra ändringar och förbättringar för att kunna åstadkomma full tillgänglighet för anläggningen. Bolaget kommer också att vidta åtgärder för att upphöra med den utspädning av syra som sker vid uppvärmning av syran med direktånga vilket är positivt.

Sedan syraåtervinningsanläggningen togs i drift har nitratutsläppen till Dalälven minskat med ca 40 % vid nuvarande produktion vilket är mycket positivt.

I bolagets utredning beskrivs kväveutsläppets påverkan på Dalälven. Enligt utredningen visar speciellt nitratfraktionen stora årstidsfluktuationer i nedre Dalälvens vatten. Under sommarmånaderna kan nitrathalten sjunka under detektionsgränsen vilket innebär att nitratkvävet sannolikt är begränsande och att ytterligare tillskott kan innebära oönskad ökad växtlighet. Enligt rapporten bedöms uttransporten till

Bottenhavet via Dalälven under perioden 1990–2000 som genomsnitt på årsbasis till 4 200 ton tot-N/år och 1 300 ton NO₃-N/år. Med ett utsläpp av 115 ton NO₃-N/år innebär det att bolaget står för ca 9 % av den totala uttransporten. Prognosen för 2012 pekar mot ca 170 ton NO₃-N/år i utsläpp vilket innebär bolaget står för ca 13 % av den totala uttransporten vilket får anses vara en mycket stor del. De biologiska effekterna och konsekvenserna av kväveutsläppen är osäkra men det finns risk att de kan leda till negativa konsekvenser.

Länsstyrelsens bedömning, utifrån att utsläppen ändå har minskat med ca 40 % sedan 2010, är att en större mängd än riktvärdet kan tillåtas under ytterligare några år. Det är dock viktigt att bolaget strävar efter så hög tillgänglighet som möjligt på anläggningen under den fortsatta provotiden för att minimera utsläppen. Detta gäller även under semesterperioder.

För att bedöma vilken nivå som är rimlig begärde länsstyrelsen kompletterande uppgifter om utsläppen. Prognosen för år 2012 är att ca 160 ton NO₃-N/år kommer att belasta recipienten. Under oktober–november släpptes 10–12 ton/månad ut.

Länsstyrelsen bedömer att ett provisoriskt riktvärde om maximalt 180 ton NO₃-N/år kan vara rimligt vilket med viss marginal motsvarar utsläppen för 2011 och prognosen för 2012.

Länsstyrelsen har, mot bakgrund av ovanstående, inte något att invända mot bolagets yrkande om förlängd provotid och anser att ett förhöjt riktvärde bör fastställas.

Västmanland-Dalarna miljö- och byggnadsnämnd (nämnden) har anfört bl.a. följande.

Nämnden tillstyrker att bolaget får anstånd med provotidsredovisningen och lämnande av slutliga villkor för utsläpp av nitratkväve och metaller (nickel, totalkrom och sexvärt krom) till vatten till och med den 30 september 2015.

År 2011 och 2012 hamnade det sammanlagda nitratkväveutsläppet på 177 respektive ca 170 ton. Nämnden anser att detta kan vara en lämplig nivå för ett nytt provisoriskt villkor för nitratkväve under intrimningstiden. Nämnden yrkar följande ändring av det provisoriska villkoret P2. Utsläppet av nitratkväve till vatten får som riktvärde uppgå till högst 170 ton/år.

BEMÖTANDE

Bolaget har genmält bl.a. följande.

Bolaget anser att en förlängning av provotiden med endast ett år enligt Naturvårdsverkets yrkande inte är tillräcklig. Naturvårdsverket anger att bolaget inte har förklarat varför så lång tid behövs mellan bedömd tidpunkt för stabil drift och slutlig redovisning. Bolaget får därför utveckla skälen för den yrkade tidpunkten för redovisning enligt följande.

De värmeväxlare för betsyra som omnämndes i bolagets begäran om förlängning av utredningstiden installerades under senhösten 2012. Ånga används således inte längre för uppvärmning av syran, vilket har medfört att bräddning av betsyra till neutraliseringsanläggningen inte längre sker.

Delströmmar har provtagits och analyserats med avseende på kväve såväl före som efter installationen av värmeväxlare. Arbetet med att upprätta en kvävebalans pågår och beräknas vara färdigt inom kort. Bolagets förhoppning är att kvävebalansen kommer att visa att nitratkväveutsläppen har minskat till följd av installationen av värmeväxlare. Det torde också bli möjligt att utröna i vilka delströmmar den största delen av nitratkvävet finns. Om utredningen visar att kvävehalterna i någon eller några delströmmar är höga kan det, som angetts tidigare, bli nödvändigt att utreda möjliga åtgärder för att minska utsläppen från dessa.

Till följd av den minskade tillförseln av syra från kallbandverket till neutraliseringsanläggningen ändras driftförutsättningarna i den sistnämnda. Erfarenhetsmässigt innebär detta en risk för driftstörningar i slampressarna. Skälet härtill är att slammet blir svårare att avvattna och pressarna svårare att tömma, vilket innebär att filterkakorna får en lägre torrsubstanshalt. En alltför låg torrsubstanshalt kan medföra ett flertal oönskade konsekvenser. Risken för spridning av slamvatten till mark under transport av slam till deponin ökar. Den totala mängden avfall ökar liksom mängden lakvatten från deponin. Det blir vidare svårare att uppjobba hydroxidslammet till s.k. hydrofluss (ökad energiåtgång). Slutligen kan störningar i slampressarna medföra en risk för slamflykt, dvs. förhöjda halter av suspenderat material (och därmed metaller) i utgående vatten från neutraliseringsanläggningen. Skulle detta inträffa försvåras arbetet med att utarbeta relevanta förslag till slutliga villkor betydligt.

Som angavs i bolagets begäran om förlängd provotid har ett projekt för ökad tillgänglighet i syraåtervinningsanläggningen påbörjats. Bolagets avdelning för forskning och utveckling har dessutom fått i uppdrag att identifiera problemen i neutraliseringsanläggningen och, som en del i tillgänglighetsprojektet, föreslå korrigerande åtgärder. Ett exempel på problem som behöver förebyggas/hanteras är de ovan nämnda svårigheterna att avvattna slammet, varvid det kan bli aktuellt att utföra försök (i såväl laboratorieskala som full skala) med andra flocknings- och fällningskemikalier så att torrsubstanshalten kan höjas. Vid behov kommer leverantören av syraåtervinningsanläggningen att bistå forsknings- och utvecklingsavdelningen i detta arbete. Eftersom arbetet omfattar en probleminventering är tidsåtgången svår att förutse.

När tillgänglighetsprojektet har avslutats och slutliga åtgärder vidtagits, dvs. i huvudsak omkring årsskiftet 2013/2014, behöver driften och utsläppen från syraåtervinnings- och neutraliseringsanläggningen utvärderas under i vart fall ett år så att en stabil drift kan säkerställas och för att skapa rådrum för att hantera eventuella nya, oförutsedda problem. Det bör vidare noteras att det är långt ifrån säkert att forsknings- och utvecklingsavdelningens arbete beträffande neutralise-

ringsanläggningen kan utföras inom samma tidsramar som övriga delar av tillgänglighetsprojektet.

En provotidsfråga beträffande utsläpp till vatten bör enligt bolagets mening aldrig avslutas innan vidtagna åtgärder har utvärderats och följts upp på ett tillförlitligt sätt. Detta är tidskrävande. Om provotiden avslutas för tidigt, finns det en betydande risk för att de villkor som föreskrivs helt eller delvis inte kan innehållas till följd av oförutsedda störningar.

En långsiktigt stabil drift kan förväntas tidigast i början av 2015. Därefter ska utfört arbete sammanställas så att det kan redovisas till mark- och miljödomstolen. I samband därmed ska förslag till slutliga villkor utarbetas och förankras i bolagets organisation. Sammantaget innebär detta att provotidsutredningen, om ingen oförutsedd händelse eller annan omständighet påverkar tidplanen, kan redovisas tidigast i slutet av andra kvartalet 2015 (exempelvis den 30 juni 2015). I den tidplan som ligger till grund för bolagets yrkande finns således en viss marginal för förseningar i någon eller några delar. Ett konkret exempel på en sådan risk är att forsknings- och utvecklingsavdelningens arbete i neutraliseringsanläggningen mycket väl kan ta längre tid i anspråk än vad som nu kan förutses.

Bolaget anser att den föreslagna tidsmarginalen måste anses vara ytterst måttlig i sammanhanget. Om tidpunkten för redovisning skulle sättas tidigare och utrymmet för oförutsedda händelser visar sig vara för snävt tilltaget, kommer bolaget åter att tvingas ansöka om en förlängning av provotiden, vilket onödigtvis skulle ta både remissmyndigheternas och mark- och miljödomstolens resurser i anspråk. Bolaget vidhåller därför sitt yrkande i fråga om tidpunkten för redovisning.

Med anledning av remissmyndigheternas yttranden i övrigt ska framhållas att bolaget i den slutliga provotidsredovisningen kommer att redovisa samtliga utsläpp till vatten på månads- och årsbasis. Utsläppen kommer även att sättas i relation till gällande BAT-slutsatser. Frågan om möjligheter och kostnader för upparbetning

eller annat omhändertagande av slam från neutralisationsverket kommer att ingå i redovisningen.

GENMÄLE

Naturvårdsverket har invänt bl.a. följande.

Naturvårdsverket anser generellt att prövotidsförordanden ska avslutas så snart som möjligt. Naturvårdsverket håller visserligen med bolaget om att prövotidsfrågan inte bör avslutas innan vidtagna åtgärder har utvärderats och följts upp på ett tillförlitligt sätt. Prövotiden i detta fall, vilken med bolagets yrkande skulle överstiga 13 år, kan dock knappast anses rimlig och under denna tid har utsläppet av kväve tidvis varit mycket stort. Naturvårdsverket har accepterat ett rymligare riktvärde under den sista delen av prövotiden men det förutsatte att Naturvårdsverkets yrkande om avslut den 30 september 2014 också skulle godtas.

Som Naturvårdsverket förstår bolagets redovisade skäl har bolaget lagt in marginaler och inkluderat tid för eventuella oförutsedda händelser i respektive delsteg. Den sammanlagda tiden blir lång. Den beräknade tiden innan stabil drift uppnås ter sig också mycket lång, med tanke på att anläggningen togs i drift i maj 2011 (enligt miljörapport för 2011).

Sammantaget bedömer Naturvårdsverket fortfarande att det skulle vara möjligt att avsluta prövotiden den 30 september 2014 och vidhåller yrkandet härom.

AVSLUTANDE INLAGA

Bolaget har i den anført i huvudsak följande.

Bolaget delar inte Naturvårdsverkets uppfattning och har svårt att förstå Naturvårdsverkets prioritering i denna fråga. Det är sant att den nuvarande prövotiden har pågått under en längre tid. Den lösning bolaget till slut valde, en

syraregenereringsanläggning till en investeringskostnad om närmare 300 miljoner kr, torde emellertid vara den bästa tänkbara. Anläggningen, som är mycket komplex och omfattande, togs i drift i september 2011, inte i maj som Naturvårdsverket angett.

Åtgärder till följd av tillgänglighetsprojektet kan inte vara vidtagna före årsskiftet 2013/2014. Detta innebär i sig ett hinder mot slutredovisning i september 2014. Det är omöjligt att utvärdera funktionen av vidtagna åtgärder på så kort tid. Som angavs i bolagets föregående yttrande kan en långsiktigt stabil drift förväntas tidigast i början av 2015. Det är inte en onormal tidsåtgång för stabilisering av driften i en komplex anläggning som en syraregenereringsanläggning av den storlek som bolaget har valt att uppföra. I anläggningen och de flöden som leds till anläggningen förekommer en mängd kemiska och fysikaliska processer som alla ska optimeras för att anläggningen ska fungera som avsett. En sådan optimering tar tid att åstadkomma.

För tiden efter januari 2015 har bolaget tagit hänsyn till dels det arbete som krävs för upprättandet av själva prøvotidsredovisningen och den därtill kopplade interna förankringsprocessen, dels risken för nya, oförutsedda problem. Det är möjligt att prøvotidsredovisningen skulle kunna ges in i juni 2015. Enligt bolagets uppfattning är det emellertid betydligt mer bekymmersamt att ta bolagets, domstolens och remissmyndigheternas tid och resurser i anspråk för ytterligare en begäran om förlängning av prøvotiden än att lägga in några månaders marginal i prøvotiden och härigenom minimera risken för ytterligare tidsutdräkt. Bolaget vidhåller därför sitt yrkande i fråga om tidpunkten för redovisning, som för övrigt har tillstyrkts av övriga remissmyndigheter.

DOMSKÄL

Bolaget och samtliga remissmyndigheter är eniga om att prøvotiden kan förlängas. Mark- och miljödomstolen ser ingen anledning att ha någon annan uppfattning i den frågan. Beträffande ny redovisningstidpunkt gör domstolen följande bedömning.

Prövotiden har redan idag löpt över ett flertal år och förlängts vid flera tillfällen. Bolaget har emellertid anfört skäl som får anses motivera en förlängning av prövotiden utöver vad Naturvårdsverket har godtagit. Utredningstiden bör mot bakgrund av vad som därvid framkommit förlängas till utgången av juni 2015.

Under utredningstiden ska även framgent gälla ett provisoriskt villkor avseende utsläpp till vatten. Det provisoriska villkoret kan, såvitt avser utsläpp av nitratkväve till vatten, bestämmas på sätt bolaget föreslagit. För tydlighets skull har i domslutet intagits det villkoret i sin helhet, som därmed ersätter det hitintills gällande provisoriska villkoret avseende utsläpp till vatten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 425)

Överklagande senast den 28 februari 2014.

Denny Heinefors
rådman

Gisela Köthnig
tekniskt råd

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud. Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.